

Posudek na disertační práci

Andrea Scheansová: Šetření psychosociálních potřeb dvaceti psychotických pacientů a možnost zefektivnění aktuální péče.

FF UK Praha, obor: sociologie - sociální práce

Vedoucí práce: Oldřich Matoušek

Předložená práce je mimořádně aktuální a potřebná. Přichází v době, kdy je tolik diskutované téma péče o pacienty mimo vlastní léčebny, kdy si klademe otázku, jak co nejlépe tyto osoby začleňovat zpět do běžného života.

Také po formální stránce je práce vyhovující.

Obsahově je členěná na teoretickou část, část kazuistickou a část zabývající se podoby vhodného projektu rezidenčního zařízení. Práce je uzavřena přehledem odborné literatury, včetně autorčiných studií.

Styl psaní je příjemný a je znát autorčino hluboké lidské nasazení.

Domnívám se, že je třeba pochválit zřetelnost základní myšlenky celé práce – že totiž normální osobnostní vývoj předpokládá naplňování určitých potřeb, které patří ke každému období.

Autorka vychází z teorií Erika Eriksona a jeho závěrů, že nenaplňování těchto potřeb může ohrožovat psychickou stabilitu. To platí jak pro osoby zdravé, tak jistě i pro osoby v době psychické nemoci, resp. v rekonvalescenci. To nejsou osoby „bez potřeb“, snad jen s pozmeněnou silou jejich prožívání, jejich event. pořadím a také schopností si takové vývojové potřeby uspokojovat. Autorka přesně směřuje do oblasti mezi terapií biologickou a psychoterapií, které tvoří běžně chápáné dva základní sloupy léčby. Přitom sociální práce, komunitní péče mnohdy zůstávají jakoby stranou; snad pro svoji menší nápadnost a také pro svoji pracnost a organizační náročnost.

Autorka tedy vychází z otázky, jestli daní pacienti (a sledovala dvacet psychoticky nemocných) takové potřeby mají. Otázka je sice jednoduchá, ale složitější již je na ni dát jasnou a odborně podloženou odpověď. To autorka ví, a proto trianguluje zdroje (výpovědi vlastních pacientů a kromě toho ještě výpovědi významných zúčastněných osob – rodina, personál).

Výsledky vcelku potvrzují autorčino očekávání, a vlastně i očekávání obecné. Více zdrojů informací však klade větší požadavky na jejich konečné sladění v jasný závěr.

Zde bych autorce jen vytknul některé formulace, typu „pro Borise bylo vhodné...prospívalo by mu...“, „Boris jednoznačně projevil zájem...velmi stál o to... vyhovovalo by mu...“ „Pacienti stáli o to ...“ apod. Jsou to vyjádření již za hranicí odborného jazyka a čtenář nemusí mít představu, co to vlastně konkrétně znamená.

Je příjemné číst, že v zásadě mají psychotičtí pacienti šanci naplňovat své vývojové potřeby.

Nicméně ani nepřekvapuje, že se autorka také setkávala s jistým nepochopením personálu, který nezřídka pracuje v obtížných a omezených podmínkách a poukázání na možnost rozšíření a obohacení péče nese nelibě.

V každém případě se domnívám, že předložená práce formuluje zcela zásadní otázky a poctivě na ně hledá odpovědi.

Práci doporučuji k obhajobě.

Praha 18.3. 2008

Jiří Šípek